

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. כולן אין פוסלין חוץ מן האחרון.....1
- ב. האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביוכל ... דאין ברירה.....2
- ג. אמר ללבלר כתוב לאיזו שתצא בפתח תחילה ... פסול לגרש בו אלמא אין ברירה
2
- ד. נמנין ומושכין ידיהן ממנו עד שישחט.....3
- ה. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין.....3
- ו. הריני בועליך על מנת שירצה אבא ... רצה האב מקודשת.....4

דף כה.

א. כולן אין פוסלין חוץ מן האחרון

כבר התבאר לעיל כד: שכל שלא כתב לשמה¹ פסול ואין בו אפילו ריח גט וכגון סופר שכתב גט ללמד בו לתלמידיו², שלא נכתב לשם גירושין כלל. אפילו נכתב לשם גירושין, אבל לא נכתב לא לשמו ולא לשמה. ואפילו יש לו שתי נשים ששמותיהם שוות, וכתב גט לשם האיש המגרש, אבל לא נכתב לשם זו האשה המתגרשת. בכול הנ"ל אינו גט כלל, ואפילו לכהונה לא נפסלה אם נתגרשה בו ואם היה בעלה כהן לא נאסרה עליו³.

אבל אמר⁴ לסופר סתם כתוב ואיזה שארצה אגרש בו, וכתבו הסופר על דעת כן לגרש בו איזה שירצה, וגירש בו אחת מהן הרי זה פסול, כיון שלא

¹ שו"ע ונו"כ אבעה"ז קלא א

² וסופר שכתב טופסי גיטין ואח"כ גירש בגט זה יש בו ארבע דעות. הרמב"ם מתיר לכתחלה, ולהרא"ש אסור לכתחלה ואם כבר נכתב מותר לגרש בו, ולה"ג והרשב"א פסול ואם נישאת לא תצא, ולהרמב"ן אם נישאת תצא, המחבר השמיט הדין אם הסופר רשאי להזמין טופסי גיטין ונ"מ לדינא, והנה הרמב"ם מתיר להסופר שיזמן טופסי גיטין ורוב הפוסקי' חולקי' עליו אף למאן דס"ל אם כתבו חש"ו הטופס כשר ל"ד לשם דכתיבת חש"ו לא שכיח אבל כתיבת הסופר שכיח איכא למיחש שיכתוב גם התורף, ובוזה פליגי לרמב"ן והרמ"ה אם ניתן לה גט כזה לא תנשא בו, ולהרא"ש אם כבר כתב מותר לגרש בו וה"ג והרשב"א פוסלי' גט כזה נראה דס"ל נמי כרמב"ן דלא תנשא בו אבל לא תצא דלא גרע משאר פסולי דרבנן דקו"ל דלא תצא ובסי' קב"ג הביא הרב רמ"א דעת ר"י הפוסל בכתיבת חש"ו הטופס לפי זה ה"ה כאן אם כתב הטופס שלא לשמה פסול.

ב"ש שם ב

³ שו"ע ונו"כ שם קנ ג

⁴ שו"ע ונו"כ שם קלא ד

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

פירש בשעת כתיבה לשם איזה הוא כותבו. ואם גירש בו הרי זה ספק גירושין שמא היה דעתו על זו אלא שלא פירש. דלענין זה קי"ל דאין ברירה⁵.

וכלל הוא כל גט שהוא בטל מן התורה⁶, אם היה בעלה כהן לא נאסרה עליו משום גרושה, חוץ מהמגרש ואמר לה הרי את מגורשת ממני ואין את מותרת לכל אדם, שאע"פ שאין כאן גט כלל, פסולה לכהונה.

ב. האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ביובל ... דאין ברירה

קיימא לן להלכה בדאורייתא אין ברירה כלומר כלומר שדבר שאינו מבורר עכשיו ומתברר אחר כך, אנו אומרים שהוברר הדבר למפרע. לפיכך האחין שחלקו⁷ בלקוחות הן ומחזירין זה לזה חלקו ביובל, שהיישי' שמא כל א' נטל חלק הברו, והוי כלוקח והייב להחזיר לו מספק, דספק דאורייתא לחומרא, וכל שנת היובל אין נוטלין מתחלה אלא תהי' בין שניהן מספק שהרי א"א למכור כל שנת היובל, אולם אח"כ חוזרין וחולקין כבתחלה שהרי ספק הוא שמא אין ברירה ולא הוצרכו רק לקיים מצות חזרה ואח"כ חוזרין ונוטלין כבתחלה ואפי' מסכימים שניהן שלא להחזיר לא מהני דהא מצוה עליהן להחזיר מספק כמו בכל מכירה⁸.

ג. אמר לבלר כתוב לאיזו שתצא בפתח תחילה ... פסול לגרש בו אלמא אין ברירה

⁵ כ"כ הרמב"ם וכת' בכ"מ הא דקי"ל בדרבנן יש בריר' ובדאורייתא אין ברירה היינו לחומרא אין ברירה ולא לקולא וכ"כ הר"ן מ"ה פסק כאן ה"ז ספק גירושין בין שתלה בדעתו ואומר איזה שארצה או שתלה איזה שתצא הוי ס"ג וקידושין תופסי' בה ועיין בר"ן שם מיהו צריך ישוב הא שפסק הרמב"ם פי"א ה' יובל אחים מחזירי' זה לזה ביובל ותלוי' נמי בדין ברירה כמ"ש בש"ס שם דס"ל אין ברירה גם פסק ספ"ו ה' בכורות אחים שחלקו גדים נגד גדים פטורי' ממעשר והיינו כמ"ד אין ברירה ועיין דינים אלו ביש"ש פ' מרובה ושם פסק בדאורייתא אין ברירה אפילו לקולא ואין קידושין תופסי' בה אלא שפוסל לכהונה ובה"ר כתב אחים מחזירי' זה לזה דמצו' דאורייתא הוא להחזיר מ"ה אולינן לחומרא וכן מוכרח בש"ס אליבא דרב אסי דהוא אומ' בניטין אם אמר לגרש איזה שירצה הגט פסול היינו מדרבנן וע"כ משום דס"ל יש ברירה והוא אמר בשם רבי יוחנן אחים מחזירי' זה לזה ביובל ע"כ צ"ל כמ"ש והא דפסק אחים שחולקי' פטורי' ממעשר י"ל משום דקי"ל ספק מעשר פטור. ב"ש שם ד

⁶ שו"ע אבהע"ז קה שם

⁷ רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יא הלכה ב

⁸ דרך אמונה שם צט

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

אם אמר לסופר⁹ כתוב איזו שתצא בפתח תחלה אנרשנה בו שפסול, דלענין זה קי"ל דאין ברירה¹⁰.

ד. נמנין ומושכין ידיהן ממנו עד שישחט

כבר התבאר במס' פסחים דף פט. שנמנין על קרבן הפסח¹¹ ומושכין את ידיהן ממנו ואפילו נמנו חבורה ורוצים כולם למשוך ידיהם ממנו הרשות בידם, עד שישחט, ובלבד שלא ישאר הפסח ללא מנויים כלל, אולם י"א¹² שצריך שישאר אחד מבני חבורה ראשונה עליו. ורוב הפוסקים כדיעה ראשונה.

כיון שנשחט אינו יכול להמנות ואינו יכול למשוך את ידו שהרי נשחט עליו.

דף כה:

ה. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין

כבר התבאר במסכת עירובין דף לו. שמכיון שבשל תורה "אין ברירה", כלומר שדבר שאינו מבורר עכשיו ומתברר אחר כך, אין אנו אומרים שהוברר הדבר למפרע¹³.

⁹ שו"ע ונו"כ שם קלא ד

¹⁰ כ"כ הרמב"ם וכת' בכ"מ הא דקי"ל בדרבנן יש בריר' ובדאורייתא אין ברירה היינו לחומרא אין ברירה ולא לקולא וכ"כ הר"ן מ"ה פסק כאן ה"ז ספק גירושין בין שתלה בדעתו ואומר איזה שארצה או שתלה איזה שתצא הוי ס"ג וקידושין תופסי' בה ועיין בר"ן שם מיהו צריך ישוב הא שפסק הרמב"ם פ"א ה' יובל אחים מחזירי' זה לזה ביובל ותלוי' נמי בדין ברירה כמ"ש בש"ס שם דס"ל אין ברירה גם פסק ספ"ו ה' בכורות אחים שחלקו גדים נגד גדים פטורי' ממעשר והיינו כמ"ד אין ברירה ועיין דינים אלו ביש"ש פ' מרובה ושם פסק בדאורייתא אין ברירה אפילו לקולא ואין קידושין תופסי' בה אלא שפוסל לכהונה ובה"ר כתב אחים מחזירי' זה לזה דמצוי דאורייתא הוא להחזיר מ"ה אולינן לחומרא וכן מוכרח בש"ס אליבא דרב אסי דהוא אומ' בניטין אם אמר לגרש איזה שירצה הגט פסול היינו מדרבנן וע"כ משום דס"ל יש ברירה והוא אמר בשם רבי יוחנן אחים מחזירי' זה לזה ביובל ע"כ צ"ל כמ"ש והא דפסק אחים שחולקי' פטורי' ממעשר י"ל משום דקי"ל ספק מעשר פטור. ב"ש שם ד

¹¹ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ב הלכה יד

¹² ספר אור זרוע חלק ב הלכות פסחים סימן ריח כדעת ר' יהודה דף צט. "דהלכה כר' יהודה דסתם לן תנא כותיה בפ' מי שהיה טמא גבי חמש חבורות של ה' ה' כו' וסתמא בתרא עיקר. אךרש"י הכא ושאר פוסקים כתבו דלא כר' יהודה

¹³ ודעת הר"ן ר"פ כל הגט דמספק פסקו כן בגמ' דמספקא להו אי יש ברירה או אין ברירה ולכן בדאורייתא מחמירינן ובדרבנן מקילינן אבל דעת מהרש"ל ביש"ש דקי"ל בדאורייתא כודאי אין ברירה ואין חל כלל נואפי' יצא מזה קולא] ורק בדרבנן הקילו בזה וכן נוטה דעת החזו"א דמאי סי' ט' סקכ"א.

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

לפיכך מי שהיו לו מאה ליטר של יין וכדומה טבל שיש לו עיקר מן התורה, ואמר שני ליטר שאני עתיד להפריש מהן, הרי הן תרומה ועשרה מעשר ראשון ותשעה מעשר שני, לא יתחיל וישתה, ויסמוך על כך שיניח בסוף שיעור תרומה ומעשרות, ויאמר שהוברר מתחילה שזהו מה שרצה לתרומות ומעשרות, אלא יפריש ואח"כ ישתה, ואין אומרים זה שהניח בסוף כאילו נברר תחלה, מפני שחיוב תרומה ומעשרות מן התורה¹⁴, ואין אומרים בשל תורה נחשוב כאילו נברר, עד שיברור.

ו. הריני בועליך על מנת שירצה אבא ... רצה האב מקודשת

האומר לאשה¹⁵ הרי את מקודשת לי על מנת שירצה אבי, ו"א שפירושו על מנת שמיד שישמע אבי יאמר הן בפירוש ויגלה רצונו שרוצה בעת השמיעה, לפיכך רק אם רצה האב ואמר הן מיד ששמע, הרי זו מקודשת¹⁶, וי"א שהרי הוא כאומר על מנת שישתוק אבי, ולפיכך אם שמע ושתק בשעת שמיעה מקודשת אף על פי שחזר ומיחה אח"כ, שהרי מיד ששמע ושתק נתקיים התנאי שודאי הסכים בדעתו וחלו הקידושין ושוב לא פקעי. ויש אומרים שהאומר על מנת שירצה אבי הרי זה כאומר על מנת שלא ימחה, וכששמע אפילו לא אמר הן, הרי זה ספק מקודשת. וי"א שאם אמר הן פעם אחת שוב אינו יכול למחות, וי"א שאם לא מיחה מיד כששמע, אלא ששתק או שמת ולא שמע הרי זו מקודשת.

¹⁴ אבל בדרבנן קי"ל יש ברירה כנ"ל ורבנו לא בא למעט כאן אלא טבל של חו"ל או סוריא דבזה קי"ל יש ברירה או דמאי, אבל בזה"ז או לקוח או מירוח גוי או תרומת ירק נחשב שיש לו עיקר מה"ת וקי"ל בהו אין ברירה ואפי' בספק אם מעושר כגון הלוקח מבין הכותים קי"ל אין ברירה. דרך אמונה שם ח ובציון ההלכה ס"ק ט וכדעת החזו"א שם סי' ט"ז סק"א וכ"כ רעק"א בדמאי פ"ז מ"ד וכדעת התוס' ומהרש"ל

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם לה ח

¹⁶ וזה הוא דעת הרמב"ם דע"מ שירצה כאלו אמר ע"מ שיאמר הן. ח"מ שם ט

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>